

MEDEDELING AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Grondwettelijk Hof – Beroep tot gedeeltelijke vernietiging van artikel 2 van het decreet van 22 december 2023 tot wijziging van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning – rolnummer 8283 – overgangsmaatregel voor vergunningen met betrekking tot de programmatische aanpak stikstof

Samenvatting

Het Grondwettelijk Hof heeft zich op 25 september 2025 uitgesproken over het beroep tot gedeeltelijke vernietiging van artikel 2 van het decreet van 22 december 2023 tot wijziging van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning, wat het invoeren van overgangsmaatregelen voor vergunningen in het kader van de Programmatische Aanpak Stikstof betreft, ingesteld door de heer Jan Stevens. Het Hof heeft dit beroep verworpen.

Het Hof verwijst naar zijn eerder arrest nr. 55/2024 waarin het reeds had geoordeeld dat een persbericht vanwege de Vlaamse Regering waarin een maatregel wordt aangekondigd, de decretale vergunningsplicht niet kan wijzigen of opheffen. Daarnaast oordeelt het Hof dat het verschil in behandeling tussen houders van een vergunning die betrekking heeft op een ingedeelde inrichting of activiteit die stikstofemissies veroorzaakt, waarvan de vergunningstermijn is verstreken in 2021 of 2022, dan wel in 2023 of 2024 op een objectief criterium rust en redelijk verantwoord is. De aangevochten bepaling is niet strijdig met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

Voorafgaandelijk

Het ingestelde beroep, betekend aan de Vlaamse Regering op 4 september 2024 (zie ook de mededeling aan de Vlaamse Regering 'VR 2024 2009 MED.0258/1'), beoogde de gedeeltelijke vernietiging van artikel 2 van het decreet van 22 december 2023 tot wijziging van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning, wat het invoeren van overgangsmaatregelen voor vergunningen in het kader van de Programmatische Aanpak Stikstof betreft.

Het beroep tot vernietiging is gericht tegen artikel 394/2, § 1, eerste lid, 2°, § 2, derde lid, en § 4, van het decreet van het Vlaamse Gewest van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning, zoals vervangen bij artikel 2 van het decreet van het Vlaamse Gewest van 22 december 2023 tot wijziging van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning, wat het invoeren van overgangsmaatregelen voor vergunningen in het kader van de Programmatische Aanpak Stikstof betreft.

Met het decreet van het Vlaamse Gewest van 9 juni 2023 tot wijziging van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning, wat het invoeren van overgangsmaatregelen voor vergunningen in het kader van de Programmatische Aanpak Stikstof betreft, werd bij wijze van overgangsmaatregel een verlengingsregeling ingevoerd die toeliet vergunningen voor veehouderijen of mestverwerkingsinstallaties die verliepen in 2021, 2022 en 2023, te verlengen tot 31 december 2023, en hun de mogelijkheid te bieden een (nieuwe) hernieuwingsaanvraag in te dienen, in de veronderstelling dat er op dat moment een decretaal kader rond stikstof beschikbaar zou zijn.

Het decreet van 22 december 2023 voorziet in een bijkomende verlengingsregeling van vergunningen tot en met 31 december 2024 als aan bepaalde voorwaarden is voldaan. De middelen hebben betrekking op de vereisten die gesteld worden aan het indienen van bepaalde hernieuwingsaanvragen.

Arrest van het Grondwettelijk Hof

Het Grondwettelijk Hof heeft in zijn arrest nr. 123/2025 van 25 september 2025, betekend aan de Vlaamse Regering op 8 oktober 2025, het vermelde beroep tot vernietiging verworpen.

Het Hof verwijst naar zijn arrest nr. 55/2024 van 16 mei 2024, waar het Hof reeds geoordeeld heeft dat een persbericht vanwege de Vlaamse Regering waarin een maatregel wordt aangekondigd, uit zijn aard zelf, met name wegens het louter informatieve karakter en het gebrek aan bindende kracht ervan, niet kan volstaan om de decretale vergunningsplicht te wijzigen of op te heffen, noch om de geldigheidsduur van een specifieke vergunning te verlengen. De middelen die zijn gebaseerd op de veronderstelling dat alle vergunningen die vervielen in 2022, automatisch voor onbepaalde duur werden verlengd door het persbericht dat werd verspreid door de Vlaamse Regering op 23 februari 2022, berusten aldus op een verkeerd uitgangspunt en zijn derhalve niet gegrond.

Het Hof beperkt zijn onderzoek dan ook tot het aangevoerde verschil in behandeling tussen houders van een vergunning die betrekking heeft op een ingedeelde inrichting of activiteit die stikstofemissies veroorzaakt, waarvan de vergunningstermijn is verstreken in 2021 of 2022, dan wel in 2023 of 2024. Het Hof oordeelt dat het verschil in behandeling op een objectief criterium rust en redelijk verantwoord is. Omwille van de rechtszekerheid is het redelijk verantwoord dat de decreetgever aan houders van een milieuvergunning of een omgevingsvergunning die werd verleend voor de exploitatie van een ingedeelde inrichting of activiteit die stikstofemissies veroorzaakt, en die is verstreken in 2021 of 2022, de voorwaarde oplegt dat zij ten minste vóór de einddatum van de vergunning een hernieuwingsvraag indienden om een verlenging van de vergunningstermijn te kunnen genieten. Er anders over oordelen, zou immers tot gevolg hebben dat de houders langdurig een inrichting of activiteit zouden hebben geëxploiteerd zonder de vereiste vergunning.

Het Hof wijst ook op artikel 23, derde lid, 2° en 4°, van de Grondwet dat de bevoegde wetgevers opdraagt om het recht op bescherming van de gezondheid en het recht op de bescherming van een gezond leefmilieu te waarborgen. Ter bescherming van de menselijke gezondheid en het leefmilieu is het van bijzonder belang dat de uitstoot van schadelijke verontreinigende stoffen wordt vermeden, voorkomen of verminderd. De decreetgever beoogt met de voorwaarde dat de betrokken vergunninghouders ten minste vóór de einddatum van de vergunning een hernieuwingsvraag indienden, de impact van de bijstelling van de vergunningstermijnen op de daling van de stikstofdeposities zo beperkt mogelijk te houden, wat essentieel is om de uitstoot van stikstof tegen 2030 aanzienlijk te kunnen verminderen (zie in die zin, *Parl. St.*, Vlaams Parlement, 2023-2024, nr. 1894/1, p. 5). De overgangsmaatregel doet evenmin op buitensporige wijze afbreuk aan het vertrouwensbeginsel voor de houders van vergunningen die verstreken zijn in 2021 of 2022.

Het Hof oordeelt aldus dat de middelen niet gegrond zijn en verwerpt het vernietigingsberoep.

De belangen van de Vlaamse Regering werden in deze procedure verdedigd door het kantoor Verhelst Advocaten.

De Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw,

Jo BROUNS